

Sara Bitlloch, durant una actuació. Els seus germans també han decidit dedicar-se a la música.

Les llàgrimes de la Sara

L'article guardonat amb el premi EL TEMPS de periodisme d'aquest any explica la insòlita història de Sara Bitlloch, una jove violinista nord-catalana alumna de Yehudi Menuhin. Una història que l'autor de l'article, Joan Miquel Turon, ja fa temps que volia escriure.

La recent desaparició del violinista Yehudi Menuhin ha tingut repercussions indirectes a Catalunya Nord, perquè una de les seves antigues i millors alumnes n'és originària. A vint-i-quatre anys, la Sara Bitlloch és una de les grans intèrprets del violí, de manera que, en el món cultural català septentrio-

nal, ha esdevingut, sense voler-ho, una mena de símbol, la possibilitat per a Catalunya Nord d'entrar també al catàleg dels Catalans Universals.

La seva mare, francesa catalano-parlant i el seu pare, originari de Blanes, a la punta meridional de la Costa Brava, i avui mestre a la Bressola de Perpinyà, afirmen

encara avui que van de "sorpresa en sorpresa", amb la filla, i també, com es veurà més lluny, amb els germans. Aquesta predilecció per la interpretació de la música clàssica sembla que només es pot explicar per l'ambient familiar, que hi és particularment propici. Un ambient familiar, en un mas dels Aspres, al poblet de Monto-

riol, construït entorn d'aquesta música i de les altres, escoltades i reinterpretades des de sempre, amb instruments o cantant.

La Sara explica que va tenir la veritable revelació d'allò que podia ser la música un dia que el seu pare va dur-la a un concert de joves intèrprets per satisfer la curiositat que havia sentit en veure passar infants portant "maletes estranyes", els estoigs dels instruments. El concert, diu, va meravellar-la, i va descobrir, "en l'alegria que il·luminava la cara dels joves músics", l'existència d'una forma particular, i molt seductora, de felicitat.

A sis anys, doncs, Sara Bitlloch va debutar en la pràctica del violí. Ràpidament es va destacar per la passió que posava a aprendre i progressar, una passió de la qual donen testimoni els seus successius professors, "estupefactes per aquesta manifestació tan evident de talent". Una evidència que els va dur a incitar els pares de la Sara a demanar l'ingrés a la prestigiosa escola Yehudi Menuhin de Londres, just després d'haver acabat els estudis al Conservatori de Perpinyà —d'on va sortir, a dotze anys, amb la Medalla d'Or concedida per unanimitat—. L'escola Yehudi Menuhin va ser creada pel violinista per ajudar els joves intèrprets, a partir dels sis anys, per tal que no haguessin de viure les dificultats que havia hagut de passar ell, quan era un jove prodigi de la música.

El primer violí. La seva inscripció a l'escola va ser acceptada sense dificultat pel jurat de selecció, una inscripció finançada en part per col·lectivitats locals, en particular el Consell General i l'Ajuntament de Perpinyà. Quedava el problema de l'instrument, perquè, òbviament, no es pot pretendre tocar al nivell més alt sense un instrument adequat. L'arquet li va ser regalat per un mecenes privat, la firma Hine, fabricant de conyac i, el violí, deixat per un període de cinc anys renovables, pel Crèdit Agricole, que fa també accions de mecenatge. De fet, ara ja no toca amb

aquest violí, sinó amb un Guarnerius, fabricat el 1690 per un dels més grans creadors de violins de la història d'aquest instrument, i deixat per l'intermediari del Fons Instrumental Francès.

L'entrada a l'escola Menuhin va representar per a Sara Bitlloch la possibilitat de tenir un mestratge excepcional, el d'un dels més grans músics del segle. Un mestre que devia haver reconegut en ella una de les millors esperances de la seva escola, vist que va donar-li l'oportunitat d'actuar amb ell en el més concorregut, i mundà, dels seus últims recitals. El 1991, Yehudi Menuhin va dirigir la Royal Philharmonic Orchestra de Londres en un concert destinat a homenatjar-lo pel seu setanta-cinquè aniversari. Davant

**Ja fa anys, doncs,
que la Sara parla
essencialment
anglès, llengua
que empra més
sovint que no pas
el català.**

de la Reina Mare i una gran part del món de la música clàssica, va interpretar, amb Sara Bitlloch, el Concert per a dos violins de Joan Sebastià Bach, en la que va ser una de les seves últimes aparicions com a violinista. Des de llavors i fins a la seva mort va dedicar-se quasi exclusivament a la direcció d'orquestra, perquè dificultats de salut li impediien de continuar tocant el seu instrument al nivell que havia arribat a assolir.

Aquest concert va tenir la conseqüència d'enfortir els lligams personals i artístics entre mestre i deixeble, car una bona part dels assaigs es van fer a casa mateix de Yehudi Menuhin, i va ser una oportunitat única de projecció de

la Sara Bitlloch. A més, va coincidir amb l'assumpció total per l'estat britànic de les despeses d'aprenentatge de la violinista a Londres. Així, posteriorment, va poder passar de l'una escola a l'altra, d'Anglaterra a Suïssa, on Yehudi Menuhin havia creat un altre centre, aquest dedicat a joves de més de divuit anys.

Aquests últims anys, paral·lelament als seus estudis, ha tocat amb Patrice Fontanarosa, Ivry Gitlis, Gerard Claret, o Melina Mandozzi, i com a solista, ha col·laborat amb la Royal Philharmonic Orchestra, l'Orquestra Simfònica de Budapest, l'Orquestra Simfònica del Vallès o la Camerata Lysy de Gstaad.

L'aventura americana. Sara Bitlloch viu ara als Estats Units, on ha format un trio de música de cambra, amb el qual ha tocat a Nova York, Jerusalem, París o Perpinyà, conjuntament amb Isaac Stern, Léon Fleisher o Miriam Fried. Estudia en una tercera escola, l'Institut Curtis de Filadèlfia, que té la particularitat d'oferir l'ensenyament de forma gratuïta als estudiants que aconsegueixen de superar les molt difícils proves de selecció.

Ja fa anys, doncs, que la Sara parla essencialment anglès, llengua que empra més sovint que no pas el català, utilitzat en les seves escasses estades al mas de Montoriol o en converses telefòniques amb la família. Una família que continua enviant fills a Anglaterra, per culpa de talents massa evidents. La germana de la Sara, la Maria, de vint anys, estudia avui violoncel al Royal College de Manchester, sota la direcció de Ralph Kirchbaum, un dels grans mestres actuals d'aquest instrument. I el tercer fill, Jordi, de catorze anys, acaba de ser acceptat a l'escola Yehudi Menuhin de Londres —amb l'afegit, bastant original, d'haver estat acceptat a l'encop per la seva pràctica del violí i del piano, dos instruments que continuarà treballant alhora.

Joan Miquel Turón